

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. rugsėjo 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Įsisteigimo laisvė — Laisvas darbuotojų judėjimas — Nediskriminavimas — SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktas — Valstybės narės gyvybinių saugumo interesų apsauga — Valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias prekyba ginklais, šoviniais ir karinės paskirties įranga toje valstybėje užsiimančios bendrovės įstatyme numatyti atstovai privalo turėti minėtos valstybės pilietybę“

Byloje C-474/12

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. spalio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Schiebel Aircraft GmbH

prieš

Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai E. Juhász, A. Rosas (pranešėjas), D. Šváby ir C. Vajda,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir T. Müller,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Rubio González,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk ir U. Persson,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Enegren ir V. Kreuzschitz,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su SESV 18, 45, 49 ir 346 straipsnio 1 dalies b punkto išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant *Schiebel Aircraft GmbH* (toliau – *Schiebel Aircraft*) ir *Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend* (Federalinė ekonomikos, šeimos ir jaunimo reikalų ministerija, toliau – *Bundesminister*) ginčą dėl to, kad ši atsisakė išduoti leidimą *Schiebel Aircraft* vykdyti veiklą ginklų sektoriuje.

Teisinis pagrindas

- 3 Austrijos 1994 m. Amatininkų, prekybininkų ir gamybinio pobūdžio profesinės veiklos kodekso (*Gewerbeordnung 1994*) redakcijos, taikytinos pagrindinei bylai (*BGBI. I, 111/2010*, toliau – *GewO 1994*), 94 straipsnio 80 punkte numatyta:

„Reglamentuojamos šios amatininkų, prekybininkų ir gamybinio pobūdžio profesinės veiklos rūšys:

<...>

80. Veikla ginklų sektoriuje (ginklininkas), įskaitant prekybą ginklais.“

- 4 *GewO 1994* 95 straipsnyje numatyta:

„(1) 94 straipsnio 5, 10, 16, 18, 25, 32, 36, 56, 62, 65, 75, 80 ir 82 punktuose nurodytų veiklos rūšių atveju administracija turi patikrinti, ar prašymą pateikęs asmuo arba – jeigu prašymą išduoti leidimą pateikė juridinis asmuo arba registruota ūkinė bendrija – 13 straipsnio 7 dalyje nurodyti asmenys atitinka siekiant verstis aptariama veikla keliamus patikimumo reikalavimus (87 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Verstis veikla ją deklaruojantis asmuo gali pradėti tik įsigaliojus 340 straipsnyje nurodytam sprendimui.

(2) Kad būtų galima verstis 1 dalyje nurodytomis veiklos rūšimis, būtina gauti leidimą skirti vadovą ir filialo vadovą. Leidimas duodamas įmonės savininko prašymu, jeigu įvykdomos 39 straipsnio 2 dalyje arba <...> 47 straipsnio 2 dalyje nurodytos sąlygos.“

- 5 *GewO 1994* 139 straipsnyje nurodyta:

„(1) Reikalingas leidimas norint verstis šiomis veiklos rūšimis ginklų sektoriuje (94 straipsnio 80 punktas):

1. nekarinių ginklų ir amunicijos atveju:
 - a) gamyba, apdirbimas ir remontas (įskaitant ginklininko veiklą);
 - b) prekyba;
 - c) nuoma;
 - d) tarpininkavimas sudarant pirkimo ir pardavimo sandorius;

2. karinių ginklų ir karinės amunicijos atveju:

- a) gamyba, apdirbimas ir remontas;
- b) prekyba;
- c) tarpininkavimas sudarant pirkimo ir pardavimo sandorius.

<...>

(4) Šaunamųjų ginklų nuoma bei remontu ir prekyba tinkamais šoviniais oficialiai aprobuotose šaudyklose leidžiama verstis verslo subjektams, turintiems leidimą pagal 1 dalies 1 punkto a, b arba c papunkčius arba 2 punkto a ar b papunkčius. Kitais atvejais karinių ginklų nuoma draudžiama.“

6 *GewO 1994* 141 straipsnis suformuluotas taip:

„(1) Be patikimumo tikrinimo (95 straipsnis), leidimui verstis 139 straipsnio 1 dalyje nurodytomis veiklos rūšimis ginklų sektoriuje gauti keliamos šios papildomos sąlygos:

1. fizinių asmenų atveju – Austrijos pilietybė ir gyvenamoji vieta šalyje;
2. juridinių asmenų ir registruotų ūkinių bendrijų atveju:
 - a) buveinė arba pagrindinis filialas šalyje ir
 - b) pagal įstatymą atstovaujančių organų narių arba įgaliotų vadovauti ir atstovauti akcininkų Austrijos pilietybė ir gyvenamoji vieta šalyje; taip pat
3. reikalaujama, kad vertimasis veikla nekeltų jokių abejonių dėl viešosios rimties, tvarkos ir saugumo. <...>

<...>

(3) 1 dalyje įtvirtinta sąlyga turėti Austrijos pilietybę netaikoma [Europos ekonominės erdvės (EEE)] šalių piliečiams, norintiems verstis 139 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta veikla.“

7 *GewO 1994* 340 straipsnyje numatyta:

„(1) Remdamasi amatininkų, prekybininkų ir gamybinio pobūdžio profesinės veiklos vykdymo deklaracija administracija turi patikrinti (339 straipsnio 1 dalis), ar suinteresuotasis asmuo atitinka įstatyme nustatytas vertimosi atitinkama veikla nurodytoje įsisteigimo vietoje sąlygas. <...>

<...>

(3) Jeigu 1 dalyje nurodytos sąlygos neįvykdytos, administracija – nepažeisdama procedūros pagal 366 straipsnio 1 dalies 1 punktą – šią aplinkybę konstatuoja priimdama administracinį sprendimą ir uždrausdama verstis tokia veikla.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 8 2010 m. rugsėjo 27 d. *Schiebel Aircraft* pateikė *Bundesminister* prašymą išduoti leidimą verstis įvairia veikla ginklų sektoriuje, t. y. prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, nes šios veiklos rūšys yra reglamentuojamos pagal *GewO 1994* 94 straipsnio 80 punktą.
- 9 2011 m. vasario 16 d. sprendimu, kuris buvo apskūstas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, *Bundesminister* konstatavo, kad *Schiebel Aircraft* neatitinka įstatyme nustatytų vertimosi šiomis veiklomis sąlygų, ir neleido jomis verstis.
- 10 Savo sprendimą *Bundesminister* iš esmės motyvavo tuo, kad įmonių registre N. H. – greta kitų dviejų asmenų – įrašytas kaip įstatuose numatytas *Schiebel Aircraft* vadovas (*handelsrechtlicher Geschäftsführer*), be to, jis yra Didžiosios Britanijos pilietis, neturintis Austrijos pilietybės. Kadangi vienas iš asmenų, įgaliotų atstovauti *Schiebel Aircraft*, neturi Austrijos pilietybės, neįvykdomos *GewO 1994* 141 straipsnio 1 dalies 2 punkto b papunktyje ir 3 dalyje nurodytos sąlygos verstis *GewO 1994* 139 straipsnio 1 dalies 2 punkto b ir c papunkčiuose nurodytomis veiklos rūšimis.
- 11 Dėl tokio sprendimo *Verwaltungsgerichtshof* pateiktame skunde *Schiebel Aircraft* teigia, kad pagal SESV 18 straipsnį draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės. Bet kuriuo atveju Didžiosios Britanijos piliečiui N. H., kuris vykdo vadovo funkcijas, garantuojama įsisteigimo laisvė pagal SESV 49 straipsnį, nes jis nori verstis atlygintine veikla užsienyje. *Schiebel Aircraft* tvirtina, kad bylos aplinkybės patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, todėl taikomas ir diskriminacijos draudimas pagal SESV 18 straipsnį. Jos nuomone, *GewO 1994* 141 straipsnio 1 dalies 2 punkto b papunktyje ir 3 dalyje nurodyta sąlyga turėti Austrijos pilietybę (toliau – pilietybės sąlyga) yra su Sąjungos teise nesuderinama tiesioginė diskriminacija.
- 12 *Schiebel Aircraft* pripažįsta, kad pirminėje teisėje SESV 346 straipsniu valstybėms narėms suteikiamas įgaliojimas nukrypti nuo visų sutarčių nuostatų. Šis straipsnis, kaip leidžianti nukrypti nuostata, turi būti aiškinama siaurai. Be to, laisvo asmenų judėjimo ir vienodo požiūrio principų išimtimis negali būti siekiama daugiau nei to reikia tikslui, kuriam jos numatytos, pasiekti.
- 13 *Schiebel Aircraft* nuomone, remdamosi SESV 346 straipsnio formuluotėje esančiu žodžių junginiu „ji laiko“, valstybės narės turėtų įvertinti, ar nekyla pavojaus gyvybiniams jų saugumo interesams, tačiau Teisingumo Teismas yra aiškiai nusprendęs, kad remiantis šia nuostata priimtoms priemonės turi atitikti proporcingumo principą. Todėl pilietybės sąlyga negali būti pateisinama. Ši sąlyga, kuri papildo kitas jau esamas griežtas priemones, negali būti laikoma būtina siekiant apsaugoti daugiausia neutralumu pasižyminčius Austrijos Respublikos gyvybinius saugumo interesus.
- 14 *Bundesminister* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme nurodė, kad privalo laikytis nacionalinės teisės nuostatos teksto ir neturi įgaliojimų teikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą.
- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaikškina, kad nustatydamas pilietybės sąlygą Austrijos teisės aktų leidėjas, nepateikdamas kitokio pagrindimo, rėmėsi EEB sutarties 223 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtinta išimtimi, ir ši buvo perimta į SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktą.
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šia nuostata, nukrypstant nuo Sutartyje įtvirtintų pareigų, valstybėms narėms leidžiama imtis vienašalių apsaugos priemonių, kuriomis siekiama atsižvelgti į gyvybinius savo saugumo interesus. Šie interesai apima vidaus ir išorės saugumą. Šioje srityje valstybėms narėms suteikta diskrecija ribojama Sąjungos teisėje įtvirtintu proporcingumo principu ir bendraisiais teisės principais.

- 17 *Verwaltungsgerichtshof* tvirtina neįžvelgiantis Austrijos Respublikos „gyvybinių saugumo interesų“, kaip jie suprantami pagal SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktą, kuriais būtų galima pateisinti pilietybės sąlygą ir kartu nukrypimą nuo SESV 18, 45 ir 49 straipsniuose įtvirtinto nediskriminavimo principo.
- 18 Tokiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Sąjungos teise, konkrečiai susijusiomis SESV 18, 45 ir 49 straipsnių ir 346 straipsnio 1 dalies b punkto nuostatomis, draudžiamos valstybės narės nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai taikytinos pagrindinėje byloje, pagal kurias bendrovių, norinčių užsiimti prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, įstatyme numatytų atstovaujančių organų nariai arba įgalioti vadovauti ir atstovauti akcininkai privalo turėti Austrijos pilietybę ir jiems nepakanka turėti kitos EEE valstybės narės pilietybės?“

Dėl prejudicinio klausimo

Pirminės pastabos

- 19 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas susijęs su SESV 18 straipsniu, kuriame įtvirtintas nediskriminavimo dėl pilietybės principas, ir su SESV 45 ir 49 straipsniais, susijusiais atitinkamai su laisvu darbuotojų judėjimu ir įsisteigimo laisve.
- 20 Šiuo klausimu reikia priminti, kad SESV 18 straipsnis, kuriame įtvirtintas nediskriminavimo dėl pilietybės principas, savarankiškai taikomas tik tose Sąjungos teisės reglamentuojamose srityse, dėl kurių Sutartyje nenumatyta specialių nediskriminavimo taisyklių (žr. Sprendimo *Attanasio Group*, C-384/08, EU:C:2010:133, 37 punktą ir Sprendimo *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, C-385/12, EU:C:2014:47, 25 punktą).
- 21 Nediskriminavimo principas laisvo darbuotojų judėjimo ir įsisteigimo laisvės srityje įtvirtintas atitinkamai SESV 45 straipsnio 2 dalyje ir 49 straipsnyje (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*, C-222/04, EU:C:2006:8, 99 punktą; Sprendimo *Lyyski*, C-40/05, EU:C:2007:10, 34 punktą; Sprendimo *UTECA*, C-222/07, EU:C:2009:124, 38 punktą ir Sprendimo *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, EU:C:2014:47, 25 punktą).
- 22 Todėl Teisingumo Teismui nereikia pareikšti nuomonės dėl SESV 18 straipsnio.
- 23 Dėl SESV 45 ir 49 straipsnių reikia nurodyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nuostatose vadovo veikla neskirstoma pagal tai, ar jis dirba pagal darbo sutartį už atlyginimą, ar ne. Be to, nei sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nei Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje nėra informacijos, leidžiančios nustatyti, ar pagrindinėje byloje nurodyta situacija patenka į vienos arba kitos iš minėtų nuostatų taikymo sritį. Reikia manyti, kad tokios teisės nuostatos, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, gali daryti įtaką laisvam darbuotojų judėjimui ir įsisteigimo laisvei, todėl jos turi būti nagrinėjamos atsižvelgiant į SESV 45 ir 49 straipsnius.
- 24 Todėl pateiktą klausimą reikia vertinti kaip tokį, kuriuo siekiama išsiaiškinti, ar SESV 45, 49 straipsniai ir 346 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinami kaip draudžiantys tokias valstybės narės teisės nuostatas, kaip nagrinėjamasias pagrindinėje byloje, pagal kurias bendrovių, norinčių užsiimti prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, įstatyme numatytų atstovaujančių organų nariai arba įgalioti vadovauti ir atstovauti akcininkai privalo turėti šios valstybės narės pilietybę.

Dėl laisvo darbuotojų judėjimo ir įsisteigimo laisvės ribojimų buvimo

- 25 Prieš pradėdant nagrinėti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatos yra suderinamos su laisvu asmenų judėjimu ir įsisteigimo laisve, ar ne, reikia priminti, kad SESV 45 straipsnyje įtvirtintu vienodo požiūrio principu laisvo darbuotojų judėjimo srityje gali remtis ir darbdavys, kuris savo įsisteigimo valstybėje narėje nori įdarbinti kitų valstybių narių piliečius (Sprendimo *Clean Car Autoservice*, C-350/96, EU:C:1998:205, 25 punktą).
- 26 Toks vertinimas, susijęs su situacija, kai valstybėje narėje įsteigta bendrovei nacionalinės teisės nuostatomis trukdoma vykdyti veiklą dėl to, kad jos vadovo, šiuo atveju dirbančio pagal darbo sutartį už atlyginimą, gyvenamoji vieta yra ne šioje valstybėje narėje, pagal analogiją galioja ir tuo atveju, kai ginčijama sąlyga taikoma savarankiškai dirbančiam vadovui. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas konstatavo, kad taisyklės laisvo darbuotojų judėjimo srityje galėtų būti nesunkiai paneigtos, jei valstybės narės galėtų jas apeiti paprasčiausiai darbdaviams nustatydamos reikalavimus, kuriuos turi įvykdyti bet kuris jų įdarbinti norimas darbuotojas ir kurie, jei būtų nustatyti tiesiogiai darbuotojui, reikštų darbuotojo teisės į judėjimo laisvę pagal SESV 45 straipsnį įgyvendinimo apribojimus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Clean Car Autoservice*, EU:C:1998:205, 21 punktą). Taigi tai galioja ir tuo atveju, kai darbdavys ketina įdarbinti ne pagal darbo sutartį už atlyginimą, bet savarankiškai dirbančius darbuotojus, kurių situacijai taikytinas SESV 49 straipsnis (taip pat žr., kiek tai susiję su paslaugų teikėjo darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį už atlyginimą, galimybe remtis laisvu paslaugų teikimu, Sprendimo *Abatay ir kt.*, C-317/01 ir C-369/01, EU:C:2003:572, 106 punktą).
- 27 SESV 49 straipsnyje Sąjungos piliečiams suteikta įsisteigimo laisvė apima jų teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos ir ja verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones tomis pačiomis sąlygomis, kokios įsisteigimo valstybės narės teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką SESV 49 straipsniu siekiama kiekvienam valstybės narės piliečiui, kuris įsisteigia kitoje valstybėje narėje norėdamas vykdyti savarankiškai dirbančių asmenų veiklą, užtikrinti naudojimąsi tomis pačiomis kaip ir nacionalinių subjektų teisėmis ir draudžiama bet kokia iš nacionalinės teisės aktų kylanti pilietybe grindžiama diskriminacija, pavyzdžiui, įsisteigimo laisvės apribojimas (žr., be kita ko, Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, 270/83, EU:C:1986:37, 14 punktą ir Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-47/08, EU:C:2011:334, 80 punktą).
- 28 Be to, pagal SESV 45 straipsnio 2 dalį laisvas darbuotojų judėjimas reiškia, kad panaikinama bet kokia valstybių narių darbuotojų diskriminacija dėl pilietybės dėl įdarbinimo, darbo užmokesčio ir kitų darbo sąlygų.
- 29 Todėl būtina konstatuoti, kad tokiomis teisės nuostatomis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, įtvirtintas pagal SESV 49 straipsnį iš esmės draudžiamas skirtingas požiūris dėl pilietybės, nes pagal jas leidimas užsiimti prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius bendrovėms išduodamas su sąlyga, kad įstatyme numatytų šios bendrovės atstovaujančių organų nariai arba įgalioti vadovauti akcininkai turėtų Austrijos pilietybę.
- 30 Iš tikrųjų reikia konstatuoti, kad pilietybės sąlyga tiesiogiai trukdo kitų valstybių narių piliečiams įsisteigti Austrijoje kaip bendrovių, užsiimančių prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, įstatyme numatytų atstovaujančių organų nariams ar įgaliotiems vadovauti akcininkams arba vykdyti tokias veiklos rūšis šioje valstybėje narėje kaip pagal darbo sutartis už atlyginimą dirbantiems darbuotojams.

Dėl galimybės įsisteigimo laisvės ir laisvo darbuotojų judėjimo ribojimus grįsti SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktu

- 31 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nustatydamas pilietybės sąlygą Austrijos teisės aktų leidėjas, nepateikdamas kitokio pagrindimo, rėmėsi EEB sutarties 223 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtinta išimtimi, kuri buvo perkelta į SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktą.
- 32 Taigi reikia išnagrinėti, ar SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktu, pagal kurį sutarčių nuostatomis netrukdoma tam, kad kiekviena valstybė narė imtųsi priemonių, kurias mano esant būtinas apsaugoti gyvybiniams savo saugumo interesams, susijusiems su ginklų, šovinių ir karinės paskirties įrangos gamyba ar prekyba, galima pateisinti teisės nuostatose, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nustatytus įsisteigimo laisvės ir laisvo darbuotojų judėjimo ribojimus.
- 33 Šiuo klausimu primintina, kad, kaip numatyta nusistovėjusioje teismo praktikoje dėl nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo pagrindinių laisvių, SESV 346 straipsnyje numatyta išimtis turi būti aiškinama siaurai (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Suomija*, C-284/05, EU:C:2009:778, 46 punktą ir Sprendimo *Insinööriotoimisto InsTiimi*, C-615/10, EU:C:2012:324, 35 punktą).
- 34 Kita vertus, nors šio straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos priemonės, kurias valstybė narė gali laikyti būtinomis apsaugoti gyvybinius savo saugumo interesus, jis negali būti aiškinamas kaip suteikiantis valstybėms narėms teisę nukrypti nuo sutarties nuostatų vien remiantis minėtais interesais (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Suomija*, EU:C:2009:778, 47 punktą ir Sprendimo *Insinööriotoimisto InsTiimi*, EU:C:2012:324, 35 punktą). Iš tikrųjų valstybė narė, kuri nori pasinaudoti SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkto nuostata, turi įrodyti būtinybę pasinaudoti šioje nuostatoje numatyta išimtimi tam, kad apgintų gyvybinius savo saugumo interesus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Suomija*, EU:C:2009:778, 49 punktą ir Sprendimo *Insinööriotoimisto InsTiimi*, EU:C:2012:324, 45 punktą).
- 35 Taigi, nors veiklos rūšys, kurioms vykdyti reikalingo leidimo paprašė *Schiebel Aircraft*, t. y. prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimas sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, gali patekti į SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkte numatytos išimties taikymo sritį, nei iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nei iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad Austrijos Respublika, kurios vyriausybė nepateikė pastabų Teisingumo Teismui, įrodė, jog šiai bendrovei keliamą pilietybės sąlyga būtina tam, kad būtų apginti gyvybiniai jos saugumo interesai; tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 36 Tačiau tam, kad pateiktų naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, Teisingumo Teismas gali, bendradarbiaudamas su nacionaliniais teismais, pateikti visą, jo manymu, reikalingą informaciją (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *AES-3C Maritza East 1*, C-124/12, EU:C:2013:488, 42 punktą).
- 37 Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti, kad net jei turi būti įrodyta, kad tikslas užtikrinti asmenų, kuriems leista verstis veikla prekybos kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimo sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius sektoriuje, patikimumą, tikslas užtikrinti gynybos įrangos tiekimo saugumą ir tikslas sutrukdyti išplatinti strateginę informaciją, kuriuos, be kita ko, savo pastabose raštu nurodė Čekijos bei Švedijos vyriausybės bei Europos Komisija, yra gyvybiniai Austrijos Respublikos saugumo interesai, kaip tai suprantama pagal SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktą, dar reikia, kad, vadovaujantis proporcingumo principu, pilietybės sąlyga neviršytų to, kas tinkama ir būtina nustatytam tikslui pasiekti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Johnston*, 222/84, EU:C:1986:206, 38 punktą ir Sprendimo *Albore*, C-423/98, EU:C:2000:401, 19 punktą).

- 38 Taigi, kaip nurodo Čekijos vyriausybė ir Komisija, net jeigu pilietybės sąlyga tinkama siekiant įgyvendinti pirmesniame punkte nurodytus tikslus, tokius tikslus šiuo atveju galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis, kaip antai pastovia ginklų gamybos ir prekybos jais kontrole, administracinėje teisėje įtvirtinta konfidencialumo pareiga arba baudžiamojoje teisėje numatyta bausmė už strateginės informacijos išplatimą.
- 39 Atsižvelgiant į pateiktus paaiškinimus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad SESV 45 ir 49 straipsniai aiškintini kaip draudžiantys tokias valstybės narės teisės nuostatas, kaip nagrinėjamasias pagrindinėje byloje, pagal kurias bendrovių, norinčių užsiimti prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, įstatyme numatytų atstovaujančių organų nariai arba įgalioti vadovauti ir atstovauti akcininkai privalo turėti šios valstybės narės pilietybę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar valstybė narė, kuri siekdama pateisinti tokias teisės nuostatas remiasi SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktu, gali įrodyti būtinybę pasinaudoti šioje nuostatoje numatyta išimtimi tam, kad apsaugotų gyvybinius savo saugumo interesus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

SESV 45 ir 49 straipsniai turi būti aiškinami kaip draudžiantys tokias valstybės narės teisės nuostatas, kaip nagrinėjamasias pagrindinėje byloje, pagal kurias bendrovių, norinčių užsiimti prekyba kariniais ginklais bei karine amunicija ir tarpininkavimu sudarant karinių ginklų bei karinės amunicijos pirkimo ir pardavimo sandorius, įstatyme numatytų atstovaujančių organų nariai arba įgalioti vadovauti ir atstovauti akcininkai privalo turėti šios valstybės narės pilietybę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar valstybė narė, kuri siekdama pateisinti tokias teisės nuostatas remiasi SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktu, gali įrodyti būtinybę pasinaudoti šioje nuostatoje numatyta išimtimi tam, kad apsaugotų gyvybinius savo saugumo interesus.

Parašai.